گزارش خبری

رشد بازسازی صنایع خوزستان

محمدرضا هادیلو

در پی حملات اخیر به برخی مراکز صنعتی کشور در جریان «جنگ تحمیلی سوم»، بخشی از واحدهای تولیدی خوزستان- به عنوان یکی از محورهای اصلی فولاد، انرژی و پتروشیمی ایران- دچار آسیب شده‌اند. با این حال، همزمان با ایجاد اختلال در تولید، روند بازسازی با مشارکت دستگاه‌های اجرایی، وزارتخانه‌ها و مدیریت ارشد استان با شتاب آغاز شده است. بررسی‌های میدانی، تشکیل کارگروه‌های ویژه، ارزیابی دقیق میزان خسارت‌ها و رایزنی برای تأمین اعتبارات، به صورت فشرده دنبال می‌شود تا چرخه تولید متوقف نماند. مسئولان استانی تأکید دارند که «جبهه اقتصادی خاموش‌شدنی نیست» و حفظ اشتغال و پایداری تولید در صدر اولویت‌ها قرار دارد.

استاندار خوزستان در بازدید از چند واحد صنعتی آسیب‌دیده از حملات اخیر امریکایی- صهیونی، بر ضرورت حفظ پایداری خطوط تولید تأکید کرد.

سیدمحمدرضا موالی‌زاده با اشاره به لزوم حضور میدانی مدیریت استان گفت: «بازدید از واحدهای فعال و متوقف به صورت مستمر در دستور کار است و این حضور هم برای بررسی دقیق خسارت‌هاست و هم برای قدردانی از میدران، مهندسان و کارگرانی که زیر فشار شرایط موجود، همچنان تولید را سرپا نگه داشته‌اند.»

او با بیان اینکه صنعت فولاد «ستون فقرات اقتصاد استان» است و حمایت از آن باید با جدیت ادامه یابد، تلاش نیروهای متخصص صنایع فولادی را نشانه ظرفیت قابل اتکای استان دانست و ادامه داد: «تلاش شبانه‌روزی متخصصان باعث شده است تولید از نظر کمی و کیفی در سطح قابل قبول باقی بماند. وقتی چنین تعهدی در میان کارکنان وجود دارد، وظیفه ما فراهم کردن بسترهای پایدار تولید است.»

او از همکاری وزارت صمت و سایر نهادهای اجرایی قدردانی کرد و روحیه کارکنان را «یکی از مهم‌ترین سرمایه‌های استان» خواند.

سقف تسهیلات افزایش یابد

در بخش دیگری از این بازدید، مدیرکل صنعت، معدن و تجارت خوزستان حمایت از واحدهای آسیب‌دیده را «اولویت نخست صمت» اعلام کرد و گفت: «حفظ پایداری تولید نیازمند تدوین راهکارهای عملی و فوری است. سه محور اصلی برنامه‌های ما شامل ارزیابی دقیق خسارت‌ها، تسهیل ارائه حمایت‌ها و فراهم کردن بستر ادامه فعالیت صنایع است.»

مهرام روانبخش تأکید کرد که تداوم اشتغال و فعالیت واحدهای صنعتی «نقشی تعیین‌کننده در اقتصاد استان» دارد و همکاری نزدیک دستگاه‌ها ضروری است.

از سوی دیگر، جواد کاظم‌نسب الباجی، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خوزستان از آغاز ارزیابی دقیق خسارت‌ها خبر داد و توضیح داد که تمامی ارقام خوداظهاری صنایع از سوی کارشناسان رسمی دادگستری بررسی و تأیید خواهد شد.

او بیان کرد: «سقف تسهیلات فعلی پاسخگوی نیاز صنایع آسیب‌دیده نیست، به همین دلیل در حال رایزنی با مرکز هستیم تا رتبه حمایتی استان ارتقا یابد و اعتبارات بانکی بیشتری تخصیص داده شود.»

الباجی همچنین بر ضرورت تقویت تعامل میان صنایع بالادستی و پایین‌دستی تأکید کرد تا زنجیره تولید با کمترین وقفه ادامه یابد.

در ادامه این اقدامات، معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری خوزستان نیز گفت: «تمام گزارش‌های خسارت‌های صنعتی جمع‌آوری و در اختیار استاندار قرار گرفته است. واحدهای زیرساختی و تأثیرگذار در شبکه انرژی کشور در اولویت نوسازی قرار دارند.»

مهران علم‌الهدایی خواستار همکاری دستگاه‌های ملی برای جبران هزینه‌های انجام‌شده از محل بودجه‌های استانی و اجتماعی شد تا سرعت بازسازی افزایش یابد.

این بازدیدها و گزارش‌های ارائه شده نشان می‌دهد با وجود آسیب‌ها، هماهنگی میان دستگاه‌های اجرایی، پیگیری استانداری، اقدامات تخصصی صمت و تلاش بی‌وقفه صنعتگران، روند بازسازی صنایع خوزستان با شتاب در حال پیشرفت است و انتظار می‌رود واحدهای تولیدی آسیب‌دیده در مسیر بازگشت کامل به چرخه تولید قرار گیرند.

خبر

بهره‌برداری از واحدهای صنعتی در شهرک‌ها

یزد

معاون برنامه‌ریزی شرکت شهرک‌های صنعتی یزد از بهره‌برداری ۱۰۸ واحد صنعتی با ۷ همت سرمایه‌گذاری در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان طی سال گذشته خبر داد.

مهدی امیربیکی، معاون برنامه‌ریزی شرکت شهرک‌های صنعتی یزد با اشاره به توسعه و ایجاد شهرک‌ها و نواحی صنعتی جدید در استان گفت: شرکت شهرک‌های صنعتی استان یزد با ۳۸ شهرک و نواحی صنعتی مصوب، تاکنون بیش از ۵ هزار و ۲۰۰ قرارداد واگذاری حق بهره‌برداری از اراضی در این شهرک‌ها و نواحی صنعتی را با متقاضیان و سرمایه‌گذاران منعقد کرده که از این تعداد، قریب هزار و ۸۰۰ طرح صنعتی به بهره‌برداری رسیده است. وی افزود: شرکت شهرک‌های صنعتی استان یزد با مدیریت ۱۴ شهرک صنعتی مصوب، دو منطقه ویژه اقتصادی و ۲۲ ناحیه صنعتی، زیرساخت‌های لازم را فراهم کرده است. این مسئول تصریح کرد: سال گذشته در راستای تحقق شعار سال و صیانت از تولیدکنندگان به رغم تحمیل جنگ ۱۲ روزه، ۱۰۸ واحد صنعتی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی استان یزد با سرمایه‌ای بالغ بر ۷ همت و اشتغال هزار و ۶۰۰ نفر به بهره‌برداری رسیدند. امیر بیکی، ایجاد اشتغال پایدار را هدف اساسی استقرار واحدهای تولیدی در شهرک‌ها و نواحی صنعتی عنوان کرد و گفت: تاکنون زمینه اشتغال بیش از ۳۵ هزار نفر در این واحدهای صنعتی ایجاد شده است که بر این اساس، میانگین میزان اشتغال هر واحد صنعتی به بهره‌برداری رسیده ۲۰ نفر محاسبه می‌شود.

«گیاهان دارویی ایلام» از منبع درآمد فصلی تا پیشران اقتصاد پایدار

گزارش یک

حوریه ملکی

ایلام با وسعتی انباشته از جنگل‌ها، مراتع و دامنه‌های زاگرس، یکی از غنی‌ترین رویشگاه‌های گیاهان دارویی و خوراکی کشور به شمار می‌آید؛ ظرفیتی که اگر مدیریت شود، می‌تواند به یکی از پایدارترین منابع درآمد و اشتغال تبدیل شود. تنوع گیاهی بی‌نظیر، خاک حاصلخیز و اقلیم کوهستانی باعث شده است ده‌ها گونه ارزشمند مانند کنگر، ریواس، آویشن، گل نرگس، بادرنجبویه و ده‌ها گونه دارویی دیگر در این پهنه طبیعی رویش یابند، اما در مقابل این فرصت اقتصادی بزرگ، تهدیدی جدی در کمین است، یعنی برداشت‌های بی‌رویه، ورود بهره‌برداران غیرمجاز و چیدن گیاه از ریشه می‌تواند چرخه تکثیر طبیعی را مختل کند و برخی گونه‌ها را در آستانه انقراض قرار دهد. کارشناسان هشدار می‌دهند اگر الگوی برداشت اصلاح نشود، ایلام بخشی از سرمایه طبیعی نسل‌های آینده را از دست خواهد داد.

ایلام از نظر پوشش گیاهی، یکی از خاص‌ترین نقاط ایران است؛ استانی با یک‌میلیون و ۷۰۰ هزار هکتار عرصه جنگلی و مرتعی و بیش از هزار گونه گیاهی شناسایی شده. بخش چشمگیری از این گونه‌ها خوراکی یا دارویی هستند و سال‌هاست در معیشت محلی نقش مؤثری ایفا می‌کنند، اما این زیبایی بکر، هنوز نتوانسته به‌صورت سیستماتیک وارد چرخه اقتصاد استان شود.

در بسیاری از مناطق روستایی، همچنان برداشت سنتی و خام گیاهان رواج دارد، بدون آنکه زنجیره‌ای برای فرآوری، بسته‌بندی و ارزش افزوده شکل گرفته باشد. همین مسئله باعث شده است بخش مهمی از این ظرفیت، به جای اشتغال‌زایی پایدار، تنها به فروش‌های فصلی و غیررسمی محدود شود.

مدیرکل منابع طبیعی و آبخیزداری استان ایلام در گفت‌وگو با «جوان» می‌گوید: این استان به دلیل تنوع اقلیمی و زیستی، یکی از مهم‌ترین رویشگاه‌های گیاهان خوراکی و دارویی است. بیش از هزار گونه گیاهی در مناطق مختلف شناسایی شده است که بسیاری از آنها ارزش دارویی دارند، اما برداشت باید اصولی باشد. برداشت تجاری بدون مجوز، تخلف محسوب می‌شود و ما چندین پرونده در این زمینه تشکیل داده‌ایم.

یاسم خانمحمدیان معتقد است، برخی افراد با بازارهای غیراصولی اقدام به برداشت انبوه می‌کنند؛ موضوعی که به گفته او آسیب جدی به ریشه و بذر گیاه وارد می‌کند و امکان رویش سال‌های بعد را کاهش می‌دهد.

کشت علمی؛ حلقه گمشده توسعه

در حالی که رویشگاه‌های طبیعی زیر فشار برداشت‌ها قرار گرفته‌اند، توسعه کشت کنترل‌شده گیاهان دارویی می‌تواند راه نجات و یک فرصت بزرگ اقتصادی برای استان باشد.

رئیس جهاد کشاورزی استان ایلام در این باره توضیح می‌دهد: سطح زیر کشت گیاهان دارویی در ایلام اکنون ۲۶۰ هکتار است. کشاورزان در اراضی شیب‌دار اقدام به کشت آویشن، مریم‌گلی، رزماری، گل نرگس و زعفران کرده و با آبیاری قطره‌ای توانسته‌اند تولید پایدار و اشتغال محلی ایجاد کنند.

حشمت عزیزان ادامه می‌دهد: ایلام بیش از هزار و ۲۰۰ گونه گیاه دارویی دارد که ۹۰ درصد آنها ارزش دارویی اثبات‌شده دارند، اما هنوز کارخانه فرآوری نداریم. محصولات خام به استان‌های دیگر می‌رود و ارزش افزوده از دست می‌رود. ایجاد واحدهای فرآوری در زاگرس می‌تواند اشتغال پایدار و سود اقتصادی چشمگیری ایجاد کند. در کنار اظهار نظرهای مسئولان، یکی از خلأهای اساسی که کمتر درباره آن صحبت شده، نبود نظام آموزشی رسمی برای بهره‌برداری اصولی از گیاهان دارویی در سطح جوامع محلی است. بسیاری از برداشت‌کنندگان، به‌ویژه در مناطق دورافتاده، الگوی برداشت را بر اساس عادت، سینه‌به‌سینه یا تجربه‌های قدیمی ادامه می‌دهند، در حالی که شرایط اقلیمی و جمعیت گیاهی استان در دهه‌های اخیر به طور محسوسی تغییر کرده است. کارشناسان تأکید دارند که بخشی از تخریب پوشش گیاهی، نه از روی تعمد، بلکه از بی‌اطلاعی عمومی نسبت به چرخه رشد، فصل مناسب برداشت و روش صحیح چیدن ناشی می‌شود. علاوه بر این، بازار گیاهان دارویی در ایلام همچنان فاقد ساختار منظم خرید، قیمت‌گذاری و شبکه توزیع شفاف است. نبود این ساختار باعث شده است دلالان فصلی، سود اصلی را از آنِ خود کنند و بهره‌برداران محلی، نقش ضعیفی در زنجیره اقتصادی داشته باشند. این چرخه ناکارآمد، انگیزه برای کشت اصولی را کاهش می‌دهد و برداشت غیرمجاز را تقویت می‌کند. از سوی دیگر، بسیاری از گونه‌های ارزشمند گیاهی استان، قابلیت صادراتی دارند، اما به دلیل نبود استاندارد سازی، آزمایشگاه‌های تخصصی، بسته‌بندی صنعتی و برندسازی منطقه‌ای، این ظرفیت تاکنون بالفعل نشده است. در حالی که ایجاد چنین زیرساخت‌هایی می‌تواند جایگاه ایلام را در بازار ملی و حتی منطقه‌ای گیاهان دارویی تثبیت کند.

اهلی‌سازی گیاهان دارویی

ایلام بی‌تردید عروس زاگرس است؛ استانی که ۸۷ درصد مساحتش منابع طبیعی است و هر بهار، صدها گونه گیاهی و بخشی از معیشت مردم را شکل می‌دهد، اما این گنجینه طبیعی، اگر همچنان بدون برنامه‌ریزی و نظارت برداشت شود، می‌تواند به‌سرعت به یک سرمایه از دست‌رفته تبدیل شود. اما هنوز راه‌حل‌های زیادی برای شکوفایی صنعت گیاهان دارویی و تولید انواع محصولات از آنها وجود دارد؛ از آموزش جوامع محلی و اعمال نظارت‌های مستمر گرفته تا ایجاد صنایع فرآوری و توسعه کشت‌های جایگزین که حتی در کوتاه‌مدت هم جوابگو است. تنها در این صورت است که گیاهان دارویی می‌توانند از منبع درآمد فصلی به پیشران اقتصاد پایدار ایلام تبدیل شوند.

گسترش کشت، علاوه بر فرصت اقتصادی، می‌تواند فشار روی رویشگاه‌های طبیعی را نیز کاهش دهد. کارشناسان معتقدند اهلی‌سازی گونه‌هایی مانند آویشن، بادرنجبویه، زیره یا گل نرگس، بهترین راه برای جلوگیری از انقراض گونه‌های خودرو است. ناگفته نماند جهاد دانشگاهی ایلام نیز تاکنون ۵۰ طرح پژوهشی درباره گیاهان دارویی انجام داده و در حال اجرای طرح‌هایی برای اهلی‌سازی و حفاظت ژنتیکی گونه‌های در معرض خطر است؛ اقدامی که الگوی کشت را در روستاها تغییر می‌دهد و زنجیره ارزش گیاهان دارویی را تکمیل خواهد کرد.

تیغ برداشت‌های بی‌رویه، زیر گلوی طبیعت

برداشت‌های غیرمجاز نه‌تنها درآمدزایی را مختل کرده است، بلکه زنگ خطر جدی برای فرسایش خاک، کاهش تنوع زیستی و تهدید گونه‌های حساس به حساب می‌آید. مدیرکل محیط زیست استان ایلام با اشاره به این موضوع با نگرانی می‌گوید: چیدن گیاه از ریشه یا پیاز، چرخه تکثیر را مختل می‌کند و با حذف یک گونه، زنجیره‌ای از پیامدهای زیست‌محیطی آغاز می‌شود. از نابودی زیستگاه حشرات گرده‌افشان و پرندگان گرفته تا افزایش فرسایش و تشدید سیلاب‌ها که این خسارات در کوتاه‌مدت قابل جبران نیست. علیرضا محمدی تأکید می‌کند که بهره‌برداری از عرصه‌های طبیعی باید مبتنی بر ظرفیت اکولوژیک باشد و برداشت در فصل گل‌دهی، یکی از خطرناک‌ترین الگوهای فعلی است. ورود افراد غیربومی برای برداشت تجاری، مشکل را دوچندان کرده است. در برخی مناطق، برداشت‌ها به صورت گروهی و گسترده انجام می‌شود و این کار در کنار کمبود نظارت، شرایط را بحرانی‌تر کرده است. نهادهای نظارتی از مردم خواسته‌اند موارد تخلف را از طریق شماره‌های ۱۵۰۴ و ۱۳۹ گزارش دهند.

«مکانیزاسیون» ضامن افزایش تولید در شالیزارها

گزارش ۲

محمدرضا ساسوری

استان گیلان به دلیل برخورداری از زمین‌های حاصلخیز و بارندگی فراوان، یکی از مهم‌ترین مناطق تولید برنج در کشور به شمار می‌رود، با این حال، سنتی بودن بخش زیادی از فرایندهای کشاورزی، هزینه تولید را افزایش و بهره‌وری را کاهش داده است. اکنون مسئولان جهاد کشاورزی گیلان از برنامه‌ریزی برای انجام کشت مکانیزه برنج در ۸۵ درصد شالیزارهای این استان در سال جاری خبر می‌دهند؛ اقدامی که می‌تواند گامی مهم در افزایش تولید و بهبود کیفیت این محصول استراتژیک باشد.

برنج پس از گندم، یکی از مهم‌ترین مواد غذایی مورد استفاده ایرانیان است و جایگاه ویژه‌ای در سبد غذایی خانوارها دارد و در این میان، استان گیلان به دلیل دارا بودن زمین‌های حاصلخیز و همچنین بارندگی‌های فراوان، یکی از مستعدترین مناطق تولید برنج در کشور محسوب می‌شود، با این حال، تولید بیش از ۵۰ درصد محصولات کشاورزی در استان‌های کشور همچنان به شیوه‌های سنتی انجام می‌شود؛ موضوعی که علاوه بر افزایش هزینه‌های تولید، کاهش میزان محصول را نیز در پی دارد. برنج نیز از این قاعده مستثنی نیست و در بسیاری از مناطق همچنان با روش‌های سنتی کشت می‌شود. با این تفاسیر، گیلان با تولید سالانه بیش از ۷۵۰ هزار تُن برنج سفید، دومین تولیدکننده این محصول استراتژیک در کشور به شمار می‌رود. با وجود این ظرفیت، سنتی بودن روش‌های کشت موجب شده است میزان و کیفیت تولید برنج در برخی موارد کمتر از استانداردهای جهانی باشد. اکنون به گفته رئیس سازمان جهاد کشاورزی گیلان، با هدف رفع این مشکلات، برنامه‌ریزی شده است در سال جاری کشت برنج در ۸۵ درصد شالیزارهای استان به صورت مکانیزه انجام شود.

در حال حاضر حدود ۸۰ درصد برنج کشور در سه استان گیلان، مازندران و گلستان و ۲۰ درصد دیگر در استان‌هایی مانند قزوین، فارس، خوزستان و سیستان‌وبلوچستان که شرایط آب‌وهوایی مناسبی برای کشت برنج دارند، تولید می‌شود.

استان گیلان با دارا بودن ۲۳۸ هزار هکتار شالیزار، سالانه بیش از یک‌میلیون و ۱۰۰ هزار تن شلتوک تولید می‌کند که از این میزان حدود ۷۵۰ هزار تن برنج سفید به دست می‌آید و به بازارهای داخل استان و سایر نقاط کشور عرضه می‌شود. کیفیت بالای برنج تولیدی گیلان نیز باعث شده است این محصول همواره از مقبولیت بالایی در میان مصرف‌کنندگان برخوردار باشد.

«برنج» محصولی اشتغال‌آفرین

برنج از جمله محصولات کشاورزی است که از زمان کشت تا زمانی که بر سر سفره‌ها قرار می‌گیرد، مراحل مختلفی را طی می‌کند. در این فرایند، علاوه بر فعالیت کشاورزان، صنایع مرتبط با فرآوری برنج نیز نقش مهمی در ایجاد اشتغال دارند. کارخانه‌های شالی‌کوبی، بسته‌بندی و فرآوری برنج که در استان‌های تولیدکننده مستقر هستند، زمینه اشتغال هزاران نفر را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در بخش‌های مختلف فرآوری و توزیع فراهم کرده‌اند. همچنین این صنایع به دلیل نیاز به نیروی کار فصلی، فرصت مناسبی برای اشتغال موقت در مناطق تولیدی ایجاد می‌کنند.

«مکانیزه‌شدن» لازمه افزایش تولید

سنتی بودن بسیاری از روش‌های کشت در مراحل کاشت، داشت و برداشت از جمله عواملی است که هزینه بالایی را به تولید محصولات کشاورزی تحمیل می‌کند؛ محصولاتی که نقش مهمی در تأمین امنیت غذایی جامعه دارند. همین مسئله موجب شده است کارشناسان بر استفاده از روش‌های نوین در این صنعت استراتژیک تأکید کنند. به گفته کارشناسان، کشاورزی مدرن رویکردی پیشرفته در تولید محصولات کشاورزی است که با استفاده از فناوری‌های نوین، فرایندهای تولید را بهبود و بهره‌وری را افزایش می‌دهد.

این روش با هدف بهبود عملکرد، کاهش هدررفت منابع و افزایش تولید از سوی کشاورزان و فعالان بخش کشاورزی به کار گرفته می‌شود. یکنواختی محصول، افزایش کیفیت و عملکرد، مقاومت بیشتر در برابر آفات و بیماری‌ها و همچنین کاهش هزینه‌های تولید از جمله مزایای استفاده از روش‌های نوین در کشاورزی به شمار می‌رود.

گام نخست برای مکانیزه‌شدن شالیزارها

مزایای تولید برنج با استفاده از روش‌های نوین موجب شده است کارشناسان و مدیران جهاد کشاورزی در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به توسعه مکانیزاسیون در این بخش داشته باشند؛ موضوعی که در آینده می‌تواند نویدبخش تولید بیشتر و باکیفیت‌تر این محصول باشد.

در همین راستا، رئیس سازمان جهاد کشاورزی گیلان از انجام شخم اولیه در ۶۵ درصد شالیزارهای استان خبر می‌دهد و می‌گوید: «اجرای کشت مکانیزه در ۸۵ درصد شالیزارهای استان با هدف تحقق طرح جهش تولید، هدف‌گذاری شده است.»

صالح محمدی تأکید می‌کند: «با توجه به اینکه اجرای کشت مکانیزه نیازمند فراهم شدن برخی زیرساخت‌هاست، پیگیری جدی این موضوع در بخش کشاورزی ضروری به نظر می‌رسد.»

به گفته این مسئول، برای اجرای طرح جهش تولید در شالیزارهای استان برای دومین سال متوالی بیش از ۹۰ هزار دستگاه ادوات کشاورزی تدارک دیده شده است. این ادوات شامل ۹ هزار و ۸۵۰ دستگاه تراکتور شالیزاری، ۶۲ هزار و ۹۰۰ دستگاه تیلر، ۸ هزار و ۹۶۰ دستگاه نشاکار، هزار دستگاه وجین‌کن و ۴ هزار و ۹۰۰ دستگاه کمباین برداشت است؛ اقدامی که در صورت تداوم، می‌تواند کشور را تا حد قابل توجهی به خودکفایی در تولید برنج نزدیک و آینده‌ای امیدوارکننده برای شالیکاران ترسیم کند.

ایران باشکوه

«آلاداغ لار» نقاشی زنده طبیعت

شهرزاد رحمتی‌پور

زنجان، این سرزمین آرام و کم‌حرف شمال‌غرب ایران، سال‌هاست گنجینه‌هایی را در دل خود پنهان کرده که تنها با کمی دقت می‌توان به شگفتی آنها پی برد؛ از کوه‌هایی که چون تابلوی نقاشی در ماهنشان رنگ به رنگ در چشم بیننده می‌نشینند تا دودکش‌های جن که معماری طبیعت را به چالشی خیال‌انگیز بدل کرده‌اند. استان زنجان به لطف طبیعت بکر، میراث کهن و ترکیب کم‌نظیر فرهنگ ترک‌زبانان مهمان‌نواز، امروز در حال تبدیل شدن به یکی از مقصدهای مهم گردشگری کشور است.

زنجان در یک نگاه، ترکیبی است از تاریخ، طبیعت و فرهنگی که همزمان صمیمیت و اصالت را در خود جمع کرده است؛ استانی که سال‌ها در پسِ نام‌های بزرگ دیگر مناطق گردشگری ایران گم بود، اما امروز بیش از هر زمان دیگری در معرض توجه سفر دوست‌ها، عکاسان طبیعت و پژوهشگران قرار گرفته است. گردشگران وقتی پایشان به این سرزمین باز می‌شود، نخستین چیزی که تجربه می‌کنند آرامشی است که از فضای شهری تا دلِ روستاهای دوردست جاری است؛ آرامشی که در کنارِ مردمانی مهربان و مهمان‌نواز، حال‌وهوای سفر را برای هر رهگذری دلپذیرتر می‌کند. یکی از شاخص‌ترین و حیرت‌انگیزترین جلوه‌های طبیعی این استان، تپه‌ها و کوه‌های رنگارنگ آلاداغ‌لار در شهرستان ماهنشان است؛ پدیده‌ای که نه‌تنها در ایران بلکه در جهان نیز نمونه‌های مشابه انگشت‌شماری دارد. نام این منطقه از دو واژه ترکی «آلا» به معنای رنگی و «داغ» به معنای کوه گرفته شده و همین نامگذاری، تصویری دقیق از آنچه پیش روی گردشگر قرار می‌گیرد، ارائه می‌دهد.

وقتی آلاداغ‌لار از دور خودنمایی می‌کند، گویی طبیعت تصمیم گرفته است پالت رنگ‌های گرمش را روی زمین پهن کند. طیف‌های قرمز، نارنجی، زرد و قهوه‌ای روی شیب‌ها و یال‌ها جریان یافته و منظره‌ای خلق کرده است که بیش از آنکه واقعی به نظر برسد، شبیه طرح روی بوم یک نقاش خیال‌پرداز است. این رنگ‌ها حاصل میلیون‌ها سال تغییرات زمین‌شناسی هستند؛ اکسیدهای آهن، مس و سایر املاح معدنی که در لایه‌های فشرده و کهنِ زمین رسوب کرده و بعدها بر اثر فشار، فرسایش و شرایطِ اقلیمی به شکل امروزی درآمده‌اند. آلاداغ‌لار نه‌تنها مقصدی مناسب برای گردشگران و عکاسان است بلکه برای پژوهشگران علوم زمین یک گنجینه تحقیقاتی محسوب می‌شود. لایه‌ها و رنگ‌های متنوع آن امکان مطالعه تاریخچه زمین‌شناسی منطقه را فراهم می‌کنند و به همین دلیل هر سال گروه‌های علمی نیز راهی این منطقه می‌شوند. در کنار این شگفتی طبیعی، قلعه بهستان و منطقه دودکش‌های جن یکی از رازآلودترین و متفاوت‌ترین جاذبه‌های زنجان را تشکیل می‌دهد. قلعه بهستان که از میان صخره‌ها و ستون‌های بلند طبیعی سر برآورده، در دل مناظری قرار دارد که هر بیننده‌ای را برای لحظاتی از زمان جدا می‌کند. دودکش‌های جن که نام علمی آنها هودو است، حاصل فرسایش سنگ‌های نرم‌تر هستند؛ ستون‌هایی که در برابر باد، باران و گذر زمان ایستاده‌اند و اکنون همانند نگهبانانی سنگی چشم‌انداز ماهنشان را شکل داده‌اند. افسانه‌های محلی، این ستون‌های سنگی را خانه جن‌ها و موجودات اسرارآمیز می‌دانستند؛ روایاتی که نسل به نسل نقل شده و به جذابیت فرهنگی منطقه افزوده است. امروز، این پدیده طبیعی نه‌تنها برای گردشگران جذاب است بلکه فرصتی برای شناخت باورهای مردم بومی و تعامل با فرهنگ محلی فراهم می‌کند.